

УДК 549.211

В.І. Татарінцев, кандидат геолого-мінералогічних наук

Л.І. Вишневська

І.О. Ємельянов

ДГЦУ

Розробка методичного забезпечення оцінки алмазної сировини та ведення бази даних про алмази для комерційних і митних цілей

В статті кратко рассматривается вопрос создания нормативных документов Государственного геммологического центра Украины, касающихся геммологической оценки алмазного сырья.

The article briefly covers the issue of the SGCU regulatory documents concerning rough diamond grading.

Методологія оцінки алмазної сировини є одним із ключових завдань світової торгівлі алмазами, що стоїть на порядку денному спеціального міжнародного органу – Кімберлійського процесу (далі – КП), який створено з метою протидії проникненню на світовий ринок так званих «конфліктних», або «кривавих», нелегально добутих алмазів, що використовуються на фінансування регіональних конфліктів і міжнародних терористичних угруповань, органу, членом якого є Україна з 2003 року, а Державний геммологічний центр України (далі – ДГЦУ) виконує функції уповноваженого представника України в КП.

Ключові «гравці» алмазного ринку, які видобувають, сортують та продають на світовому ринку алмазну сировину (далі – АС), такі як Де Бірс, АЛРОСА тощо, мають певну торговельну класифікацію АС, критерії її класифікування, сортування та оцінки, мають певні узгоджені зразки продукції, що характеризують усі необхідні класифікаційні по-

зиції АС, але тримають свої знання та набутий досвід під завісою конфіденційності як інформацію з обмеженим доступом.

Основне завдання цієї роботи (далі – НДР), виконання якої заплановано на 2016–2019 роки, – створення своєї власної незалежної системи оцінки АС, яка зможе, якщо не конкурувати з вищезазначеними «гравцями», то надати допомогу в питаннях геммологічної експертизи АС в ДГЦУ та здійсненні догляду за переміщенням алмазів через митний кордон України.

За два роки, що минули (2016–2017), отримано такі результати:

Розроблено методичні підходи до діагностики, класифікування і сортування АС на основі аналітичного огляду відповідних опублікованих матеріалів, існуючих нормативних документів різних країн світу та власних досліджень.

Розглянуто основні класифікаційні ознаки зразків алмазів, за якими відбувається сортування й оцінка АС, у такій послідовності: розмірність криста-

лів, форма, ступінь спотворення форми, характер поверхні граней, дефектність (якість), колір. Виконано попередній аналіз прогнозного виходу придатного з АС різних класифікаційних позицій.

Проаналізована проблема створення колекції зразків для зіставлення АС з метою її класифікування і сортування. У найбільш значних та відомих у світі промислових центрах сортування алмазів існують узгоджені «еталонні» зразки алмазів, з якими зіставляють досліджувані кристали АС. Враховуючи те, що ДГЦУ не має можливості придбати такі зразки, виконавці НДР вирішили підібрати і застосовувати замість реальних кристалів АС віртуальні моделі, за якими можна буде порівнювати досліджувані камені. Ці моделі створюються у вигляді відповідної фототеки зображень кристалів, що характеризують певні класифікаційні позиції АС, насамперед за формою.

Виконано аналітичний огляд статистичних даних з міжнародної торгівлі

алмазами за 2004–2016 роки за всіма країнами-учасницям КП (81 країна) та показано місце України у світовому обсягу експортно-імпортних операцій з алмазною сировиною. Цьому питанню присвячена окрема публікація.

У подальшому в результаті виконання НДР планується створити методичні інструкції ДГЦУ з:

- класифікації алмазів природних необроблених (у сировині);
- класифікації алмазів синтетичних необроблених (у сировині);

- сортування алмазів природних необроблених (у сировині);
- сортування алмазів синтетичних необроблених (у сировині).

Використана література

1. Алмазное сырье. Учебно-справочное пособие / Викторов М.А., Халкина Т.П., Шелементьев Ю.Б., Яковлева О.С. – Геммологический Центр МГУ, 2012. – 304 с.
2. "Алмазы природные необработанные. Классификация. Основные признаки". ГОСТ Р 51519.1-99.
3. "Алмазы природные необработанные. Сортировка алмазов. Основные положения". ГОСТ Р 51519.2-99.
4. Бартошинский З.В., Квасница В.Н. Кристалломорфология алмаза из кимберлитов. – Киев: Наукова думка. – 1991. – 172 с.
5. Бочаров А.М. Классификация алмазного сырья по системе СИТУ. – М, 1991. – 40 с.
6. Дронова Н.Д., Кузьмина И.Е. Характеристика и оценка алмазного сырья. – М., МГГУ – 2004. – 75 с.
7. Каменский Ю. Т. Исследование взаимосвязей между технико-экономическими характеристиками алмазов и бриллиантов. – Дис. канд. экон. наук. Академия наук СССР Центральный экономико-математический институт (М.). - М., 1991. - 190 с.
8. Классификатор "Алмазы природные" К 47-01-92.
9. Солодова Ю.П., Николаев М.В., Курбатов К.К. Геммология алмаза. – М., Изд-во Агат. – 2008. – 416 с.
10. Сырье алмазное. Технические условия. ТУ 47–2–73.
11. Шелементьев Ю.Б., Окоёмов Ю.К., Халкина Т.П. и др. Алмазное сырье: учебно-справочное пособие. – М., Академиздат-центр "Наука". – 2007. – 273 с.
12. Peters Nizam Rough Diamonds, A Practical Guide. – American Institute of Diamond Cutting, Inc. USA, Florida 1998 – 172 p.
13. Kenneth Glasser, DRE. The Diamond Math. – American Institute of Diamond Cutting, Inc. USA, Florida – 360 p.
14. <http://www.diamondschool.com>
15. <http://www.hrdantwerp.com/en/education>
16. <http://www.igiworldwide.com/education.html>
17. <http://www.gem-center.ru/rough.htm>
18. http://www.igiworldwide.com/rough_diamond_course.html
19. <http://www.hrdantwerp.com/en/education/hrd-antwerp-courses/rough-diamond-courses>
20. <https://www.kimberleyprocess.com>
21. <https://www.kimberleyprocess.com/en/kpcs-core-document>
22. <https://www.kimberleyprocess.com/en/participants>
23. <https://www.kimberleyprocess.com/en/press-release-valuation-forum-antwerp>